

Ese de trei ori in seputenaa: Mercuria, Vineri si Domineasca, cand o cota intraga, cand numai diumetate, adeca dupa momentul impregurilor.

Pretul de prenumeratiune:

pentru Austria:	8 fl. v. a.
" diumetate de an	4 " "
" patraru " "	2 " "
pentru Romania si Strainetate:	
pe an intreg	16 fl. v. a.
" diumetate de an	8 " "
" patraru " "	4 " "

Prenumeratiunile se fac la toti dd. corespondinti a-i nostri, si d'adreptul la Redactiune: Josefstadt, Lange-gasse Nr. 43, unde sunt a se adresă si corespondintele, ce privesc Redactiunea, administratiunea seu speditură că vor fi nefrancate, nu se vor primi, era ool anonime nu se vor publica.

Pentru anuntie si alte comunicatii de interes privat — se respunde cate 7 cr. de linie, repetirile se fac cu pretiu scadiut. Pretul timbrului cate 30 cr. pentru una data, se antecipa.

ALBINA.

Nrul acesta e ultimul in anul curint. Pre domnii cari dorescu a ave foa nostra pe anul venitoriu, i rogam a grabi cu prenumeratiunile ca se ne potem orienta in privintia esemplarilor de tiparit.

Administratiunea „Albina“.

Viena 29 dec. 1866/10 jan. 1867.

Trei obiecte avemu astazi la ordinaria dilei in politica interna a monarhiei: unul era patent a imp. din 2 ianuarie, altul portarea dietei unguresci fatia cu ordinariunea pentru intregirea armatei, si alu treile dieta Croatiei.

Cu referintia la patenta insemnata cumica programulu celor cari nu vreau se intre in sessiunea strordinaria a sefatului imperiale, dobandesce aderinti nuoi pe de ce merge. La Linz, in capitala Austriei superioare, mai multi ablegati dietali tienura ieri adunare, a careia rezultatu fu in favorea neparticiparei. Astfelu guvernul observa ca prin politic a sa nu poate multiam provinție ereditarie ale monarhiei. Aceasta politica a inaugura de dragulungurilor, ca se satisfa pretensiunilor acestora. Astazi inse candu guvernul e in perplesitate pentru provinție ereditarie, unguri nu-i dau ajutoriul ce dora l-ar fi acceptat in pretiul apei manate pe mora lor. — E invederatu de aci cumica calea libera prochiamata de cei ce venira la ministeriu in sept. 1865, nu e capace a indestul poporale imperiului, nu-si gasește nicairi sprinjitori cu energie. Daca vom crede informatiunilor foie boeme „Politik“ — adesea adeverite — pusetiua ministeriului se clatina, si din o sguduire eventuale s-ar mantuvi abie dōue persone. Din tota conchidemu ca politica actuale e silita a se apropi de capetul vietiei sale, se va inaugura o noua ordine a lucrurilor, fie veri care, cu anevoie va pot ave o fatia mai rea pentru Transilvania si natiunea romana in generale cum e acesta presinte.

Venim la dieta Ungariei. Ordinariunea imperatresa pentru intregirea armatei produse sensatiune mare in unguri. Astazi e siedintia dietale, pentru care Deak s-a pregatit cu o adresa ce va forma protestu contra introducerii acelei ordinariuni pre cale absolutistica. Vede in acestu actu o vatemare a drepturilor tieri, tocmai in momentul candu se cere respectarea lor. Continuarea suspensiunii constitutiunei n-ar pota produce entusiasmu la armata. Resultantele resbelelor nu-si conditiunate de ordinariunea si marimea armatei, ci de multiamirea natiunei ca acesta se stee la dosulu ostirei, altintre amaretiuni umplu inimile. Adresa va conchide cu dorintia a se restitu constituionalismul ca poporale pe cale legale se se pota consultat in privintia asecurarii monarhiei.

Diarialu oficiale de astazi publica unu rescriptu regescu cu datulu 4 ianuarie, prin care dieta Croatiei se amana

pe timpu nedeterminat, promitiendu totodata ca dorintiele exprese in adres'a acelei diete se vor luati in consideratiune dupa ce se va asculta si Ungaria si cea laalta diumetate a monarchiei.

Astfelu Croatia vine intr'o situatie analoga cu a Transilvaniei, cu exceptiunea numai ca ablegatii ei nu sunt chiamati la dieta din Pesta. Sórtea ce i se resvera depinde de la modulu cum se vor impacá dualistii cu imperiul. —

Intre cestiunile esterne, cea orientala occupa mai multa atentiune. Am amintit alta data cumca br. Beust ministrul de esterne alu Austriei a facutu o propunere Imperatului Napoleone. Cu prinsulu acelei propunerii nu ni e cunoscutu, dar se asecura ca nu cere conferinta europeana, era de alta parte cumca e favorabile poporatiunilor crestine din Turcia, la cari a si gasit simpatia. In asta privintia, unu corespondinte oficiosu din Viena intona in „Köl. Z.“ ca s-ar fi castigatu desclinitu simpatia Domnitriului Carolu I din Romania, penitru cuventul ca multe respecte indemna aceste dōue state la amicetia intima. Acestu din urma adeveru noi l-am recunoscute de multu, avemu numai se ni gratulam daca d. Beust va lucra in acesta direcție.

Scólele poporale, si protopresbiterii districtuali.

(A) Este unu proverbiu indatinat in gura nemtilor de dicu: „cutare seu cutare mama a latedatu scald'a afara cu totu cu baietul“ prin care proverbiu se caracterisidia astfel de impregiurari, candu schimbantu cineva o ordine sustatatoria, si punendu-i alta in locu, a cesta devine nu spre folosulu, ci spre stricarea cutarei cause.

Cam intru acestu chipu am pota caracterisir si noi acea despusestiune a guvernului tieri din timpii cei mai nuoi, candu inaltu acela-si alungandu multimea de beamteri nemtisici din sistem'a lui Bach, pontru a face locu la ai sei, se puse, si delaturandu si cassandu institutiunea de inspectori scolari civili a scólelor poporale romane or. si alungandu si pre respectivii de la acesta chiamare, concrediu derergerea si supraveghierea scólelor popolare protopresbiterilor districtuali, ca, dupa ide'a inaltu acela, naturalmente chiamatelor organa la acesta afacere atata de momentosa, pentru educarea si luminarea poporului nostru; dandu cu socotela ca prin asa ceva si in finantile statului s-ar face in catva crutiare. —

Acesta este aeca fapta implinita, carea avu se intre la medilou, pentru ca scólele popolare romane, intielegu aci cele ort. res. din Banatu si Ungaria se se ice de sub directiunea civile si se vina sub cea clericala. —

De vom judeca seriosu acesta despusestiune mai nalta din punetu de vedere a referintelor nostre relig. ort. res. si totodata si natiunale, debue se marturisim, ca ea, seu precalculata, seu numai nimerita, fu destulu de apta a infige o rana forte afunda in acca'e se dice progresu in desvoltarea nat'. —

Noi acci romani ort. res. cei ce dupa inaltul rescriptu declaratoriu iliricu inca din seculu trecutu eram meniti de sacrificiu ierarchiei serbesci, daca pre orisontele natiunalitati nostre nu se ivia in chipu de meteo, buni rei, cum erau, cu incepulum secolului presinte barbatii cei atunci patrunsi de simtiemintele natiunale, sia-investitare popolare unu Jorgoviciu, Constantiu Iuga, Miutiu etc. in celu

mai frumosu modu ne vedeamu despoiatide odoreala natiunale cea mai scumpa si spota cu unu felu de serbismu.

Acestu serbismu de la anulu 1815 in cōce si incepuse a-si redică capulu, mai alesu prin orasiele Aradu, Lipova, Temisiora, Ciacov'a, Becicherecul mare, Versietiu si Logosiu etc. etc. intru asa mesura, catu atare malestru cu tiola venata si venitura de pe aiur, nu se tinea de „bonu tonu“ daca elu in casa si in bisericu nu maimutia limb'a serbesca, de a careia urmari si astazi patimim.

Deci inse prin staruinta numitilor barbati si zelosilor natiunalisti din anii 1820—1824 se infinti in Aradulu vechiu institutulu pedagogicu romanu, ca prima citadela pentru partile mediunale a romanilor ungureni si banatieni in contra tendintielor utopice ale pan-slavismului, tiesutu in „frusca gora“ care institutu prin unu deschilinitu actu pregratiosu a Maiestatei Sale Imperatorului Franciseu de eterna memoria, fu asediata sub supraveghiero civila, voimu se dicem emancipata de influint'a calugarismului serbescu; avendu elu precum in lantru de profesori, asa si afara de directori districtuali barbati de specialitate literara, si din inima si din susletu devotati causei scolare romane, intre cari potem dico ca escela nu de multu reposatulu Constantin Ioanoviciu.

Celu ce vre se compena ce va se dica unu poporu despoiatu de tota dropturile politice, unu poporu carele trasu impulsu de sortea vitrega, ajunsese a fi numai turma de a nutri pastori straini, unu poporu fora averi fundate si foru intiligintia, seu cu intiligintia persecutata, de sine se va intrebă: ore cum se poate ca acestu poporu romanu ce locuesc partile cele mai manuse a le patriei, de mult nu peri? la ce inse ou mangaiare se poate respunde ca multu putinu catu s'a contribuitu de drupta si de stang'a Muresiului, si de aci spre nordu si resaritul la desceptarea si luminarea poporului romanu ort. res. a esitu din institutulu pedagogicu alu Aradului, si s'a sustinutu prin acci barbati romani, cari fusera chiamati afara prin districte ca directori de a stă in corelatiuni cu acestu institutu pana in timpii cei mai nuoi.

Precum in vieta statelor intregi, asa si in a sengurateilor individi seu popore sunt intemplari si evenimente care facu epoca trista seu imbucuratore in vieta respectivilor, de asa o epoca trista potem caracterisac acela evenimentu, candu luandu-se conducerea civililor in anulu celu de funesta memoria pentru scólele populare romane o. r. 1862, se pusera sub conducerea protopresbiterilor ca directori, si sub supraveghierea ordinarielor ca inspectori.

Nu voimu se scrutamu si mai din adinsu dupa causele causelor din care se luă din partea guvernului acesta mesura pentru sortea scólelor natiunale intru adeveru drastica, si in unu timpu candu ordinariatele erau inca din trupu si din sange serbesci, era protopresbiterii erau numai organe fora de libera vointia constituite prin acste ordinariate, ci fie-ne iertatu numai a constata ca in stare maideplorabila nicicandu nu se afara scólele natiunale, de catu sub regimulu loru celu proctiescu, care stare miserabila si desperata pe deplinu se esplica prin natura circumstantelor si a personalor conductoare. — Si éca cum! — Avendu ierarchia serba unu radim mare in orbia poporului romanu, acesta ierarchia in catu i ajungeau medilocile, cu potere si sustineace orbie, si nu i venia la socotela a cultiva si mai departe acele plante fragede ale natiunalitati natiunale ce le sedisera inspectorii si directorii scolari in scólele poporale, si erau menite do a reversa lumina preste poporu; din acesta causa nu multu dupa picarea scólelor sub acestu regim vediu ram pro invetatori eci mai bravi persecutati si casati, din Temisiora si din Versietiu comune sumutiate se rechiame micsiorarea salarizului invetatorescu; era intre preotii si invetatori comunali intrige si frecari semenate si

sustinute pana la cutitul; poftim acum lumina-re, si cultivare poporala!

Astfelu se tera triest'a stare a lucrurilor scolare, si bietii invetatori avura sabia lui Damocle supra capului pana la finea anului 1864, candu dupa nisuntia zelosei intiligintie romane decretandu-se prin actu maiestaticu infintarea metropoliei romane o. r. si desbinarea romanilor de catra serbi, si cauza nostra populara scolară zeru in acestu actu maiestaticu unu limanu de scapare de sub regimulu ierarchiei serbesci, si ajungendu faptice sub cel'a a ordinarielor o. r. constatatate din barbati romani. — Cumca scólele nostra poporale romane ar sta sub o ierarchie proprio romana nu potem dico, caici acesta pana atunci nu o avem, pana candu pre ea unu congresu natiunalu nu o va inaugura.

Vedindu-ne acum in cauza scolară poporala noi de noi se ne intrebă: ore cum stămu acum cu acesta institutiune? ore cum prospre-rédia ea sub conducerea protopresbiterilor romani, si supraveghierea ordinarielor proprii romane? Aci ne vine a respunde ca mai gata ca si sub serbi, seu unde si unde si maireu; caici daca sub regimulu serbilor vedeam neajuns in scóle si neconvenintie cu invetitorii, debuiam se le primim cum vinu, find ca veniau de la straini, sperandu altcum in scaparea de calamitate, unde de alta parte inconveniente facuto de la ai sei suntu multu mai simtivere, pentru ca acelo insufia totodata si ingrigirea ca nu vom mai ave unde se ne vaitam si se apelam pentru vindecare, fiindu aci constrinsi noi de noi insine. —

Nu este de negat, ca dupa principiile moderne de statu crescere, si luminarea poporului au se o manuduca barbatii cultului cu tota eschisivitatea celor alati, la carea premisa inse se nasce pentru noi dreptulu de a intrebă, ca ore cine sunt la noi barbatii cultului? la care intrebare, dupa ce mai din susu pe deplinu desfasiraramu despoiareanostra de barbatii civili ai literaturei, potem respunde cu conscientia linisita ca noi barbati de specialitate cultului cu privire la scólele populare romane o. r. nu mai avem.

Departate se fie de noi vointa rea de a vré se detragemu ceva din demnitatea si insurzile presbiterale ale parintilor protopresbiteri, dar se ne ierte cand li-o dicem ca densii nu potu fi barbatii dorintielor in sfera scolară din cauza ca si pana mai de unadi numai ca protopresbiteri districtuali avura o chiamare cu totul deschilinita de sfera scolară poporala romana.

Noi, intielegem aci specialminte pre romani gr. r. banatieni, bine scim cumca si la noua ocrotire a nostra pre langa ordinarietele respective romane cu putine exceptiuni remasera mai totu acei domni protopresbiteri si primira conducerea scólelor, si luminarea poporului, cei ce pana eri alalta-eri si regimulu ierarchiei serbesci pluteau cu totu zelul in dreptiune cu totul contrarie luminarei poporului nostru, potutu-sau acum strafoma totu acel individi cum am dice, preste nopte, in cugetare si convingerile loru fatia cu lipsa de cultura a poporului romanu banatianu? orda cine vre. —

Acesta este 1. causa a scaderei nostra cele mari ce ni se causă prin acea mersu ca pana ce o parte a comunelor banatiene se alunga cu causele scolare preste Muresiu, cea lalta parte fu indesuita spre Caransebesiu sub unu ordinariatu de nou infintiatu, si avisatu, (seu forte plecatu inca nu scim) a se constitutu numai prin protopresbiteri erediti de la serbi; de aci apoi si originea aceloru compromisiuni in care piata acestu ordinariatu de vre o cetea ori parte fatia cu creditiosii respectivi, parte si cu guvernul. —

2. Inca mai unu inconveniente nesuferiveru in cauza nostra scolară este si acel ca strapundu-se conducerea si supraveghirea scólelor poporale respectivilor domni protopresbiteri

si ordinarielor, li se impuse prin acésta o sarcină neprevăzută, din care se escara detinție de înplinitu, la care intemeiatoarei districtelelor protopresbiterale banatice nici când nu au eugetat. Se priviu mai deaproape unu districtu protopresbiteralu banatiénu cu 50 pana la 60 de comune bisericesci si cu indoită atât preotii, nu da, că unu individ singuratic prenum este unu d. protopresbiteru d'abî ajunge odata într'un anu cate intr'o comună pro invigilarea cauzelor comunale bisericesci; dar'apoide unde se-si mai iec timpu si musa de a studia si a patrunde si caușa scolară de unde potemu dice, că toti aceia său de felu n'au cunoscute cauzele scolare ale noastre său nu bunu eugetu au avutu eu noi, cari delaturandu institutul directoratelor civile au concordiatu acésta causa atatu de importanta numai accidentalăi ajungeri a protopresbiteralu prin comune; nengrigindu-se nici despre aceea că cum se ajunga respectivul domn protopresbiteru in cutare său cutare comună, pana cându pentru celu mai dejosu funcțiunari satescu este diurna precisata cându ese din satu in vreuna functiune oficioasa; de unde urmădia că unu din respectivii domni protopresbiteri cu atatea afaceri insarcinatii prin o logica prè naturala devinu la intrebuintarea principiului sfintei scripturei se nu legi gura . . .

Era in capetu,

3. Cea mai momentosă cau din carea nu potemu fi linisiti cu starea presinte a scărilelor noastre poporele sub eschisivă manuducere numai clericală este; că neînțindu-se biserică si scolă nostra de relegea dominantă a statului, si nepotendu noi acceptă de acolone curmata solicitare a crescerei poporului din acea parte, noi songuri, adeca clerulu si poporulu laolalta avem detorintia solidara a conlueră la insasi lumina rea si desvoltarea nostra, si o dechiarăm apriatu că precum nu se pote subtrage, asiā nici că este in stare său arc dreptu fie clerulu, său numai laicii de a manaduce acésta cau scolară cu eschisivitate, pentru că credem că nu bucurosu va luă pre sine nici o parte nici alăt' a responsabilitatea naintea lui Domnedie si a națiunii daca un'a parte a ci va remană pururea in orbie din netactul conductorilor. Era la intrebarea că ce e dara de facut? respondem, că său so se rechiame prin ordinariate reactivarea directoratelor scolare civile ea unu atributu de lipsa la luminarea poporului nostru si noua garantatii prin actu maiestaticu, său ordinariatele de sine sengure se se constituie astfelu ca acésta conluerare se fie accesibila si laicilor căci pana cându din Aradu si in Caransebesiu asiā ceva nu se va imtemplă fie-ne iertatii a ne indoforte in intentiunca cea buna a conducei si a supraveghierei scărilelor noastre poporale române din aceste diecese. —

Pesta in 8 januariu.

(+) Foile din capitală Ungariei pare că au datu mana laolata ca se nu-si pronuncie parerile asupra conchiamarei senatului străordinar al imperiului, si in privintă acésta nici Concordia nu face exceptiune. E lucru inverderat, că magiarii vréu se demustre că pe ei nici de catu nu-i interesează partile cele dincolo de Laita si a buna séma eugeta că prin acésta portare inca impunu guvernului in favoarea pretensiunilor loru si intr'adeveru prin acésta conilegare exemplara a partitelor diferite pare că si-au ajunsu celu pucinu acelu resultatu,

guvernul pune mai multa ponderositate pe

ele ce sunt ampla in partile aceste, de catu in cele de dincolo.

Vedem că prin patentă din 2. januariu s'a facută o confusione mare in partile de dincolo, dar guvernului precum vede, — pucinu i pasa si nu potemu crede că autorulu acelei patente ar fi fostu in stare a prevede aea disonantia generala, — firmă convingere a nostra dara e, că guvernului nu se va opri la acestu actu, ci prin ast'a are de eugetu se medilocésca alte resultate mai ponderose si pote că inadinsu a facutu acésta turburare, pentru ca partieele, atomele mestecate chemice se producă unu altu materialu nou. Avé-va chemicul resultatul dorit u bă? vom vedé cu timpulu, atat'a inse scimă si noi din chemia, că daca acelă atome nu se potu contopí, in fine atomele de o natura trebuie se se unescă intr'un cristal si caosul a buna séma — se va limped!

Dar precum tacu foile magiare fatia cu acésta patentă, totu in asta mesura vorbesu despre ordinatiunea in privintă intregirii armatei. Cele mai multe nu sunt contra principiului de

inarmare generala, dar totusi combate octroiarea acestui principiu, si mai alesu acea lo dore, că prin acésta guvernul a arcatu că si de magiar pucinu i pasa. Intr'aceste spaimă si ingrijirea generala, omenii cu bani multi grabescu din tôte partile ca se-si elibereze copiii, — Intre recurrentii din capitală si Franciscu Deák carele ca tutorulu familiei Vörösmárt, fostul poetu alu magiarilor, a cerutu eliberarea tene-rului orfanu Vörösmárt, mai multi au cerutu eliberarea filioru si clientilor loru de etatea cea mai frageda.

Intr'un'a din dilele trecute a si fostu la Deák conchiamati cati-va corifei deputati din tôte partile, cari s'au conservatuitu in privintă portarei dietei fatia cu acésta ordinatiune mai nouă si precum audim in acésta conferintă au otorită se se provoće toti deputati de tôte partile ca in conferintă privata se desbată proiectul de inarmare. Deschidiendu-se siedintele dietei numai de catu va esă Deák cu o propunere pentru o adresa nouă, in care diet'a va protestă contra introducerii ordinatiunii pentru intregirea armatei, foră consultarea legalatiunei, cu care ocazie a bunasemna nu vor lipsi lectiunile cele mai aspre pentru guvern. Dar din parte-ne era credem că si ast'a va fi sciut'o guvernul inainte de ce ar fi facutu acestu pasiu forțe mare, si prin acésta inca no intarim in acea convingere, că guvernul trebuie se-si fie facutu de multu socote curate despre cele ce are de eugetu se faca, si nu incetăm de a speră că catu de curundu ne vom convinge, cumca guvernul intr' adeveru a intreprinsu o politica pre catu de energioasa, atat'a si salutară pentru majoritatea poporelor imperiului, căci nu potemu crede că dualismul se fie salvatoriul imperiului, si tient'a guvernului fara indoiela e reorganisarea statului, carea nu se pote intemplă pe base putred din trecutu ci pe principie tari si solide conform spiritului timpului.

Cuventarea dñi Ioane Popoviciu Deseann.

(rostita in siedintă dictiei ung. din 15 decembrie 1866 *)

On. casa! Desi sum de aea deplina convingere, cumca restituirea constituutiile legale a patriei noastre, si consolidarea libertății constituutiile si a venitorului ei ca o condițiune principală pretinde aceea, ca toti cetățenii acestei patrie, fie de verico naționalitate, se trăiescă in o con-tielegere intimă; si desi sum de aea deplina convingere, că acésta contielegore intimă nu se va pune pe o base secura, pana cându cestiu-ne naționalitatilor nu se va deslegă astfelu, ca fie-care naționalitate se-si véda ascurata existența sa națională, bunastarea, desvoltarea si egală sa indreptare; cu tôte acestea, impreuna cu consotii mei inca de la incepătuna am fostu contielesu, ca — cu privire la usiorarea deslegarei cestuiilor mari de dreptu publicu — pre catu se va potă, in decursul acestei sesiuni se no retinem a aduce inainte cestiu-ne naționalitatilor ea si o pedeca. In acésta privintă intr'o siedintă a si dechiaratuu unu conmembru alu nostru, cumca deputatii romani se tienu de acésta, de grăce in privintă cestiu-ne deslegande a naționalitatilor, ei s'au odihnitu in spesiunea acea a adresei, cumca asta cestiu-ne se va deslegă conformu principiului de dreptate si fratiatate; si totu atunci s'au dechiaratii din partea noastră si aceea, că pe langa tôte acestea ne totu tienem strinsu de motiunile noastre facute in diet'a din 1861. Dreptu aceea m'am fostu determinat, că in asta privintă nu voi face nici o motiune la adresa de fatia; de grăce inse aceea totusi s'au adusu pe tapetu, mi ieu voia a dechiară, cumca motiunea facuta de dñu deputatul Stratimirovici o partinește din principiu, si in formă desvoltata de dñu deputatul Em. Gozdu asistere o primește si o recomandu se se primește.

On. casa! Chiaru aceea e reu aici, că domnescu dōue concepute de naționalitate, adeca cea genetica si cea politica, prin urmare chiaru de aceea, pentru că in adresa nu se spune apriatu, că care e de intielesu, sunt la indoiela naționalitatile. Me rogă de iertare on. casa că mi ieu libertate a aminti, dar cu tota

(* Numai acumă o primăvara, credindu fie care a corespondinte de alu nostru că nu va fi trimisă cutare colegu de a dsale. Red.)

sinceritatea spunu, că naționalitate nemagiar mai alesu de aceea se sfiseu de asta spresiune, căci scimă bine, cumca inainte de 1848 într'un timpu domnia acea sperantă, cumca naționalitate nemagiar ale patriei se vor magiariza, — si in asta privintă, precum ni demustraistoria, s'au si facutu despusei, ma ce e mai multu si din partea guvernului s'au facutu diferite esperimentatiuni in asta privintă, — si chiaru pentru că s'a intemplat acésta, naționalitate nemagiar si acumă se temu, că si inventoriu se pote intemplă asiā ceva, desă din parte-mi sum de acea convingere, că după ce odata s'a dovedită deplin, că ast'a e cu nepotinția, nici un cetățian bunu alu patriei nu va cauță ca s'ao mai incerce. Dar chiaru si de aceea asiu doră, ca pentru incungurarea ori carei indoieli, modificatiunea se se primăște asiā precum a formula'o dlu deputatul Em. Gozdu.

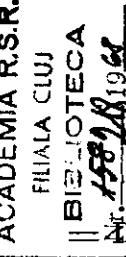
Se-mi ierte onorat'a casa, că sum silitu a respunde si la unele observatiunile facute de dñu deputat Stefanides. Eu nu voiesc se-lu urmarescu pe terenul acelu parlamentarismu necuvantu (árva parlamentarismus, său dora parlamentarismu din cõtulu Árva? ref.) ce a desvoltatii elu, dar fie-mi iertatii a-i face observatiunea, că dicindu elu cumca aici ar fi astfelu de deputati, cari ei ensii se aredica de conducătorii unor naționalitati . . . (eschiamatiune: n'a disu, din alta parte: a disu!) unui deputat de naționalitatea serba i-a dis, că sunt aici unii ca aceia cari ei ensii se aredica . . . ast'a are dōue taisie, si unul abunască l' atinge pe densulu, care asisdere dice că reprezentăza o națiune. Daca se pote dice acésta despre unu deputat, care reprezentă drepturile națiunii sale pe bas'a dreptatii eterne si a egalei indreptatiri, prin urma asiā pe cum doresc opiniunea publică a națiunii sale, daca despre unu ca acesta dieu, s'ar potă dice că se aredica elu senguru pe sine de conducători, atunci cu atat'a mai cu multu dreptu se pote dice acésta a desă acel'a, carele tôte drepturile națiunii sale le negheză.

Era ce se atinge de acea casa cu aredicatura, despre care am auditu aici o tradițiune său fabula, numai acea observatiune amu, că nu e nici unu cetățian in patria cest'a, fie de ori-ee naționalitate, care ar voi se ruineze vreună său alta aredicatura a acelei casă, — dar inse sunt de aceia, cari de grăce acea casa o bunu comunu, doresc, ca aceea se fie intabulata pe numele toturoror frătilor si se nu fie notata numai pe numele unuia, ci pe a tuturor'!

Corespondintă din Oradea-Mare cu datul din 10/12 1866 nr. 99—562 alu Concordiei, in catu se atinge de partea prima unde se dice că asiu si conchiamatu preutii si invetitori din protopopiatulu meu, cu eugetu de a me consultă pentru de a dă votu de neincredere ablegatului din cerculu Beiusului, de grăce asiā ceva a face nu am intreprinsu, prin acésta a soleniter o declarare de neaderata si scornitura, ba pan ce D. Biharianul nu va potă accea adeveri, totodata — fie cu respectu disu de o inițiună grosolană.

Georgiu Vasileviciu m. p. protopopulu Beiusului.

VARIETATI.

Academie R.S.R.
FILIALA CLUJ
BIBLIOTECA
28.12.1919

Un comună C. langa Versiciu ni se serie: Adunandu invetitoriul cati-va teneri ca se-i invetiție cantarile ir latinate la cratiunii cu stău'a s. a. se nascu disputa dogmatica intre elu si unu preotu din caus'a unor cuvinte noue in limba. Asìe dàră trebue se dorim si noi, au comisiune filologica, au sinodul, ca se puna pedecea disputelor cari potu veni pana in scările comunale.

= „Korunk“ aduce scirea că in comună Nagy-Kend (Ardealu) in 29 lunei trecute nin-gendu tare a detunat in 2 locuri zidulu bisericii reformate venindu pre langa turnu.

= „Hungari“ dice că intre studentii de la universitatea den Pest'a se desbate cestiu-ne: grăce fi mai cu scopu ca toti studentii se se inroleze in armata formandu un corp deosebitu si apoi, după unu anu de dile, se fie mantuiti de militie.

= Desvoltare rapede. Chihago, o ceate din vecinatatea lacului Michigan, in America, se desvoltă in modu admirabilu; nainte de 30 ani era numai unu postu pentru militia intr'un cercu indianu unde abie o mana de

omeni albi negotiatori cu pei. In 1840 avă 4850 de locuitori albi si in presintă numera 200.000 locutori, avendu totodata prospetul d'a fi un'a dintre cele mai frumose cetăti ale tărîrii, ba chiar Newyork se dice că in frumse-tă si practicabilitatea pusetiunei nu ar potă rivaliză cu Chihago. Numai in anul trecut s'au zidit 8000 case noue intre care multe palate; industri'a si negotiul infloresc de menu-ne, si se nutresc sperantă că acésta cetate se va legă prin canale cu Mississippi. Milionarii crescu in ea ca ciupercile.

= Bartal vice presedintele Consiliului de locuientintia reg. din Buda, — precum intielege „Hon“ — si-a datu demisunea.

= Diariul oficial demintiesc unele faime respondante in privintă schimbare a cisorilor de la rachiu. Afirma că in asta privintă nu se va face neci o schimbare.

= Calitatea bucatelor a fostu este in timp pretotindenc in Europa mai slabă de catu in alti ani fructuitor.

= Conferintia se tiennu in 9 l. c. la mediadi la bar. Beust, participa la ea afara de ctele. Beleredi si cancelariul de curte Mailatu inca cont. Juliul Andrassy, bar. Sennyey si bar. Eötvös.

= Caleatoria la Jerusalim. Comisariatul generale alu santului pamentu si-a facutu program'a pentru o caleatorie catra Jerusalim. Din Vien'a vor pleca la 28 martiu 1867, si vor ajunge la santul mormentu pe diu'a de pasci a romano-catolicilor. Spesecă caleotorie intregi (mergere si returnare) 430 fl. Cei ce vor se ocupe loculu primu pe naie vor responde 500 fl. in argintu.

Economia.

Din partile resaritene ale Biharei 5 jan.

Acesto locuri au comunicatiuni dese cu Transilvania pe nisces cai forte rele. Am amblatu pre tôte. Cea mai cercetata a fostu pururea calca de la Beiusu prin Cou la Crisiorii de pe fruntaria. Caruti'a góla abie o trageav vitele pre acésta cale, era daca avea sarcina se cerea mai multu de dōue vite.

In septemană trecuta fui érasi pre acésta cale, care acum'a e croita si toemita de nou. Caruti'a merge cu usioretate pana in versfului muntelui, duce si povora, despre ce s'ar indoielii ce a vediutu aceste locuri mai nainte. Meritul in asta privintă e a fostului administrator cott. Itei Sale Ludovicu Hajdu, care a trimis unu geometru precepțu de a croiu calea. Merita laudă si d. notariu din Crisiorii Vasile Siarcadi sub caruia conduce se indeplinira aceste lucrari mari. Aterna de la frati din Trni'a ca si ei se ingrigesă astfel de comunicatiuni, cari sunt necesarie pentru comeciu nostru si alu loru, cu oi, vite cornute si vase de lemn. — Graula frumosu e cu 8—9 fl. cucerudiulu 6 fl. 40 cr.

Petriu Sabo.

Oradea-Mare 8 jan. 1867

Astazi in tergul de septemană trecuta bucatele cu urmatorele pretiuri: graulu curatul din Bihareca siniculu 12 fl. 80 cr. celu amestecatul 9 fl. 50 cr. siniculu de secara 8 fl. 40 cr. de ordiu 5—6 fl. de ovesu 5 fl. 20 cr. de fasola 14 fl. de linte 12 fl. Tergul de vite nu se tiene, pentru că in unele comune domnesce inca cium'a. Carnă de vita 8 fl. 16 cr. cea de porcă 24 cr. Centenariul de slanina 25 fl. Pesce verde capefămu numai adus din Tisa 8 fl. 50 cr. Orgă de lemn de focu 13 fl. 50 cr. — Tempulu e forte rece, nișu'a cam putiena, in lun'a trecuta avuramu plăia multa. Banii sunt forte scumpi, ceru interes mari. Poporul vorbesce multu despre ordinatiunea cea de eurundu in privintă inrolarei la armata.

Agricola.

Indreptare. In nrul. tr. pag. 4 col. 3 in a treia variet. sir. 6 in locu de menunatu eetesce: nimerit.

Viena, 10 januariu. Burs'a de séra de la 9 l. c. Imprumutele de stat cu 5% 54.60, — 54.80. Obleg. desarcinare de pament ung. 70.—, — 70.50; transilv. 65.25, 65.75; Banat 67.50, 38.—; bucovin. 64.25, 65.—; Galbenul 6.23—6.24; Napoleondori 10.52—10.53; Imperiali rusesci 10.80, 10.85; Argintul 130.—, — 130.50.